

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ “ХРИСТО СМИРНЕНСКИ”

гр. Червен бряг, ул. „Паисий” № 37-39; тел.: 06 59 /9 20-29

e-mail: ou_smirnenski2@abv.bg

УТВЪРЖДАВАМ: НЕЛИ ДОШМАНОВСКА

Директор на ОУ „Христо Смирненски“

гр. Червен бряг

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА

за предоставяне на равни възможности
и за приобщаване на ученици от уязвимите групи
учебна 2022/2023 година

Основно училище "Христо Смирненски"
град Червен бряг

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 9 от Закона за предучилищното и училищното образование и е приета на заседание на Педагогическия съвет, протокол № 12 от 14 септември 2022 г.

I. УВОД

Настоящата програма цели да начертае целите и задачите на работа с деца и ученици от ОУ „Христо Смирненски“, гр. Червен бряг и урежда взаимоотношенията между институциите във връзка с предоставянето на приобщаващо образование.

Програмата е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи на централните ведомства в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички български граждани и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи.

Училищната програма се базира на:

- Конвенция за правата на детето
- Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030)
- Закон за предучилищното и училищното образование
- Наредба за приобщаващото образование
- Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства
- Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010-2020 г.)
- Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020 г.)
- Закон за закрила на детето
- Закон за защита от дискриминация
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието

Програмата включва реда и начините за осигуряване на обща и допълнителна подкрепа на всички ученици, които имат необходимост от такава в ОУ «Христо Смирненски», съобразно техните лични интереси, потребности и нужди.

Уязвими групи в ОУ „Христо Смирненски“, гр. Червен бряг са деца и ученици, диагностицирани със специални образователни потребности, хронични заболявания, двигателни увреждания, деца и ученици в риск, деца и ученици, застрашени или жертва на насилие, деца с изявени дарби, деца сираци и полусираци, деца бежнаци, деца от различни етнически групи и пр., с други идентифицирани нужди.

II. ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ

Подкрепата на личностното развитие се осъществява във връзка с разработените областни стратегии за подкрепа на личностното развитие, както и въз основа на анализ на необходимостта от обща и допълнителна подкрепа.

1. ОСИГУРЯВАНЕ НА ОБЩА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ В УЧИЛИЩЕТО

Общата подкрепа за личностно развитие се осигурява от постъпването на детето в училището съобразно индивидуалните му потребности. Общата подкрепа за личностно развитие е насочена към развиване на потенциала на всяко дете или ученик в детската градина или в училището.

Общата подкрепа за личностно развитие в училището, която е насочена към всички ученици в класа, гарантира участието и изявата им в образователния процес и в дейността на училището и включва:

1. екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
2. допълнително обучение по учебни предмети;
3. допълнително консултиране по учебни предмети;
4. кариерно ориентиране на учениците;
5. занимания по интереси;
6. библиотечно-информационно обслужване;

7. грижа за здравето;
8. поощряване с морални и материални награди;
9. дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
10. дейности за превенция на обучителните затруднения;
11. логопедична работа.

Екипната работа между учителите и другите педагогически специалисти включва:

1. обсъждане на дейностите за обща подкрепа, в които се включват учениците – обмен на информация и на добри педагогически практики с цел подкрепа на всички учители за подобряване на работата им с децата в групата или с учениците в класа;

2. провеждане на регулярни срещи за:

- а) преглед и обсъждане на информация за обучението и развитието на дете или ученик;
- б) определяне на конкретни дейности от общата подкрепа само за отделни деца и ученици, насочени към превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
- в) определяне на конкретни дейности от общата подкрепа само за отделни деца и ученици, насочени към превенция на обучителните затруднения.

Допълнителното обучение по учебни предмети е насочено към ученици, които имат системни пропуски по даден учебен предмет, които са напреднали по даден учебен предмет и/или за които се препоръчва такова обучение в плана за подкрепа.

Консултирането по учебни предмети е достъпно за всички ученици и се провежда извън редовните учебни часове от учителите по предмети ежеседмично в рамките на учебната година.

Карьерното ориентиране в училищното образование включва взаимно допълващи се дейности за информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване с оглед подпомагане на учениците в техния самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия и осъществяване на връзка между училището и пазара на труда.

Заниманията по интереси включват:

1. Дейности за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения и изяви на способностите в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското, здравното и интеркултурното образование, образованието за устойчиво развитие, както и за придобиване на умения за лидерство;

2. Дейности, свързани с образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически участия и изяви по проекти, програми и други на общинско, областно, национално и международно равнище;

Библиотечно-информационното обслужване се осигурява чрез класни библиотеки, които осигуряват свободен достъп на учениците до информация от различни документални източници в библиотечния фонд и в глобалната мрежа с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация.

Грижата за здравето се осигурява чрез създаване на условия за достъп на учениците до медицинско обслужване.

- За учениците в училище се организират програми, свързани със здравното образование, здравословното хранене, първа долекарска помощ и други.

- В провеждането на тези дейности могат да се включват и родителите на учениците.

- Родителят е длъжен да предоставя информация за здравословното състояние на детето или ученика и за проведени медицински изследвания и консултации и да осъществява взаимодействие с медицинския специалист в здравния кабинет в детската градина или в училището.

Превенцията на насилието и преодоляването на проблемното поведение се изразява във включване на отделни деца и ученици в съответни дейности по чл. 45 за въздействие върху вътрешната мотивация, както и оказване на психологическа подкрепа.

Психологическата подкрепа е насочена към учениците, педагогическите специалисти и родителите и се осъществява от психолог и включва:

- създаване на условия за сътрудничество и ефективна комуникация между всички участници в образователния процес;
- предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на тормоза и насилието и за преодоляване на проблемното поведение на учениците;
- извършване на групова работа с деца или ученици и/или кризисна интервенция; ● работа със средата, в която е детето или ученикът – семейството, връстниците.

Общата подкрепа за личностно развитие за целите на превенцията на обучителните затруднения се изразява във включване на отделни ученици в дейности, като:

- допълнително обучение по отделен учебен предмет с акцент върху обучението по български език, включително оgramотояване на ученици, за които българският език не е майчин;
- консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;
- логопедична работа.

Допълнителното обучение е насочено към ученици:

- за които българският език не е майчин, или
- които имат системни пропуски по даден учебен предмет, изразяващи се в годишна оценка слаб (2), или не са постигнали очакваните резултати, заложен като прагова стойност за успешност при национално външно оценяване, както и за ученици, които напредват при обучението по даден учебен предмет;
- които срещат затруднения, индикирани чрез срочна оценка слаб (2) или три последователни текущи оценки слаб (2);
- за които се препоръчва такова обучение в плана за подкрепа.

Логопедичната работа се осъществява от логопеда в ОУ „Христо Смирненски“ и включва:

- превенция на комуникативните нарушения и на обучителни трудности;
- диагностика на комуникативните нарушения;
- терапевтична дейност при установени индикации за комуникативни нарушения;
- консултативна дейност с учители и родители на деца и ученици с комуникативни нарушения.

2. ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ В УЧИЛИЩЕТО

Допълнителната подкрепа се осъществява въз основа на направена оценка на индивидуалните способности на определен ученик от ОУ „Христо Смирненски“, гр. Червен бряг. Оценката на способностите се извършва от специално назначен екип от специалисти съобразно необходимостта на детето и след това се потвърждава от Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – Плевен.

Учениците, за които може да се поиска оценка на способностите, са от следните уязвими групи:

- деца със специални образователни потребности – в началото на учебната година
- деца с хронични заболявания
- деца в риск

Допълнителната подкрепа включва:

- работа с дете или ученик по конкретен случай
- психо-социална рехабилитация
- рехабилитация на комуникативни нарушения
- осигуряване на достъпна архитектурна среда
- ресурсно подпомагане.

Допълнителната подкрепа се реализира чрез план за действие за всяко конкретно дете. Родителите задължително се включват в плана за действие като активни участници в дейностите.

Ако регионалният център препоръча допълнителна подкрепа, но родителите откажат, ОУ „Христо Смирненски“ уведомява отдел „Закрила на детето“ към ДСП по местоживееене на детето с цел социалните служби да окажат съдействие и ако се налага, помощ на родителите за осъзнаване на нуждите на детето.

При наличие на три и повече деца/ученици в паралелка, нуждаещи се от допълнителна подкрепа, се осигурява помощник-учител за подпомагане работата на учителите. Задълженията на помощник-учителите са разписани в Наредбата за приобщаващо образование.

При необходимост се изработва индивидуална учебна програма по съответните учебни предмети с цел по-лесното възприемане от ученика, а също така се изготвя и индивидуален учебен план или учебен план за обучение в комбинирана форма на обучение. За ученици с изявени дарби също се изработва индивидуален учебен план.

3. ИЗГРАЖДАНЕ НА ПОЗИТИВЕН ОРГАНИЗАЦИОНЕН КЛИМАТ И НА ПОДХОДЯЩА ПСИХОЛОГИЧЕСКА СРЕДА В ОУ „ХРИСТО СМИРНЕНСКИ“

Изграждането на позитивен организационен климат и на подходяща психологическа среда в ОУ „Христо Смирненски“ се основава на обща институционална политика и е израз на общата воля и координираните усилия на всички участници в образователния процес.

Основен принцип при изграждането на институционалната политика за противодействие на тормоза и насилието е прилагането на цялостен подход, полагане на координирани и последователни усилия за предотвратяване на тормоза и насилието и създаване на по-сигурна среда в училището.

Дейностите по превенция и интервенция на тормоза и насилието се разработват въз основа на Механизъм за противодействие на тормоза и насилието, утвърдени със заповед от министъра на образованието и науката.

За преодоляване на проблемното поведение на ученика и за справяне със затрудненията му с приобщаването в образователния процес и в институционалната среда, с участието му в училището и с поведенческите му прояви се прилагат една или повече от следните дейности за въздействие върху вътрешната мотивация:

- обсъждане между ученика и класния ръководител с цел изясняване на възникнал проблем и получаване на подкрепа за разрешаването му;
- използване на посредник при решаване на конфликт в училище;
- консултиране на ученика с психолог/педагогически съветник;
- създаване на условия за включване на ученика в група за повишаване на социалните умения за общуване и за решаване на конфликти по ненасилствен начин;
- насочване на ученика към занимания, съобразени с неговите потребности;
- индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава (наставничество);
- участие на ученика в дейности в полза на паралелката или училището, включително определяне на възможности за участие на ученика в доброволчески инициативи;

За всички предприети дейности с учениците за преодоляване на проблемното им поведение и за справяне със затрудненията им с приобщаването в образователния процеси се информира родителят. Родителят е длъжен да съдейства и да подпомага учителите и другите педагогически специалисти.

Учениците се поощряват с морални и материални награди за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на институционалната общност.

III. ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Обхващане и задържане на всички деца и ученици на територията на община Червен бряг в образователната система.
2. Пълноценна социализация на ученици със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.
3. Гарантиране на равен достъп до качествено образование за учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.
4. Увеличаване на броя на учениците завършили средно образование.

IV. ПРИОРИТЕТНИ НАПРАВЛЕНИЯ ЗА ДЕЙСТВИЕ

1. Създаване на условия за достъп до качествено образование на всички ученици чрез:
 - 1.1. Пълно обхващане на всички деца и ученици в задължителна училищна възраст в образователната система;
 - 1.2. Реинтеграция на отпадналите ученици от системата на училищното образование.
2. Насърчаване на ранното детско образование.
3. Превантивни мерки за недопускане на отпадането на ученици от основното образование.
4. Обучение в дух на толерантност и недискриминация в училището.
5. Приобщаване на родителите на учениците от ромски произход към образователния процес и засилена работа с тези, които не подкрепят образованието на своите деца.
6. Стимулиране на развитието и изяви на талантливите ученици.

V. ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

1. Провеждане на информационни кампании сред родители и общественост за разясняване на взаимните ползи от интегрираното обучение на учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства. Специализирана работа с родителите за по-голяма заинтересованост към образователно-възпитателния процес.
2. Работа с родителските общности за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и учениците с увреждания.
3. Осигуряване при необходимост на допълнително обучение по български език за деца и ученици от етническите малцинства.
4. Осигуряване на допълнителна квалификация на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна образователна среда, включително за преподаване на български език на ученици, за които той не е майчин.
5. Осъществяване на извънкласна работа, занимания по интереси и на организиран отход и спорт в мултикултурна образователна среда, съчетана с традициите на отделните етнически групи.
6. Изграждане и функциониране на информационна система за проследяване на учениците в риск.
7. Допълнителна работа с ученици със специални образователни потребности и ученици от етническите малцинства, застрашени от отпадане и/или преждевременно напускане на училище. Подкрепя на учениците от уязвимите етнически общности за продължаване на образованието им и след задължителната училищна възраст.
8. Създаване на условия за развитие на талантливите ученици с увреждания чрез насърчаване на техните творческите изяви.

В изпълнението на Програмата важно значение има сътрудничеството между всички пряко свързани и ангажирани институции и неправителствени организации. Всички участници в

образователния процес /семейство, училище, институции, НПО/ трябва да бъдат еднакво отговорни и ангажирани за постигане на поставените цели.

Мерките за постигане на целите и приоритетните направления на настоящата Програма са заложиени в План за действие по изпълнението ѝ.

ПЛАН
за действие при изпълнение на Програмата за предоставяне на равни възможности и за
приобщаване на ученици от уязвими групи в ОУ „Христо Смирненски“

Дейности	Срок	Отговорник	Забележка
Идентифициране на ученици, които имат необходимост от обща и/или допълнителна подкрепа	постоянен	педагогически съветник, психолог, логопед, ресурсен учител	
Екипна работа на учителите от даден клас	постоянен	класни ръководители, учители	при необходимост
Определяне на координатор на екипа за оказване на подкрепа	до 14.09.2022 г.	директор	
Награждаване на ученици	текущ	директор, заместник-директори	при и по определен повод за поощрение
Осигуряване на достъп до училищната библиотека и до всички налични информационни ресурси с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация.	01.10.2022 г., 30.06.2023 г.	завеждащ библиотека	
Представяне на дейности по интереси в училището	До 14.09.2022 г.	учители в групи за ЦДО	
Идентифициране на ученици със СОП	целогодишно	класни ръководители, учители, логопед, ресурсен учител	
Оценка на потребности на ученици със СОП	целогодишно	ресурсни учител и екип	не по-късно от 3 месеца след идентифициране на нуждата
Логопедична терапия, рехабилитация и консултации	целогодишно	логопед	
Психологическа подкрепа, психо-социална рехабилитация и консултации	целогодишно	педагогически съветник, психолог	
Превантивни мерки за недопускане отпадане от училище	целогодишно	директор, зам.-директор, учители, психолог, педагогически съветник	
Организиране на дейности, свързани с грижа за здравето на учениците	целогодишно	медицинско лице в училище	

Организиране и провеждане на училище за родители	01.03.2023 г.	психолог	при желание от родителите
Организиране на дейности за стимулиране развитието на личностни качества и творчески умения: включване в извънкласни дейности, занимания по интереси, участие в проекти, програми и други изяви на общинско, областно и национално равнище.	целогодишно	учители по учебни предмети	
Стимулиране участието на учениците в организирани образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически дейности	целогодишно	учители по учебни предмети	
Ангажиране на представители на заинтересовани институции, на социални организации, на етнически групи в грижата за децата.	целогодишно	директор, общинска администрация	
Допълнително обучение по учебни предмети, насочено към ученици, които имат системни пропуски по даден учебен предмет, които са напреднали по даден учебен предмет и/или за които се препоръчва такова обучение в плана за подкрепа.	постоянен	учители по учебни предмети	
Консултиране по учебни предмети, достъпно за всички ученици и провеждано извън редовните учебни часове	по утвърден от директора график	учители по учебни предмети	
Допълнително консултиране по учебни предмети, организирано извън задължителните консултации съгласно ЗПУО	по утвърден от директора график	учители по учебни предмети	
Кариерно ориентиране	по утвърден график съвместни с кариерни консултанти	Класни ръководители, директор	
Взаимодействие с РЦППО-Плевен	целогодишно		
Обучение на педагогическите специалисти при изготвяне на индивидуални учебни програми на ученици със СОП		Директор	